

**Обґрунтування до рішення НКРЕКП
про внесення змін до постанови НКРЕКП
від 25 лютого 2022 року № 332**

Відповідно до законів України «Про ринок електричної енергії», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» та постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», з метою забезпечення фінансової стабілізації учасників ринку електричної енергії на період дії карантину НКРЕКП затверджено постанову від 08 квітня 2020 року № 766 «Про дії учасників ринку електричної енергії у період дії карантину та обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» (зі змінами) (далі – Постанова № 766).

Положеннями Постанови № 766 на період дії карантину передбачалися настанови для учасників ринку електричної енергії, зокрема щодо:

- цінових обмежень на різних сегментах ринку електричної енергії;
- періодичності виставлення рахунків на балансуєчому ринку;
- спостереження НЕК «Укренерго» та АТ «Оператор ринку» за відповідними сегментами ринку електричної енергії з метою виявлення дій учасників ринку електричної енергії, що можуть містити ознаки маніпулювання.

24 лютого 2022 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні», відповідно до якого в Україні введено воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року строком на 30 діб, який продовжено Указами Президента від 14 березня 2022 року № 133/2022 та від 18 квітня 2022 року № 259/2022.

Відповідно до частини восьмої статті 16 Закону України «Про ринок електричної енергії» у разі введення особливого періоду електроенергетичні підприємства діють згідно із Законом України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» і нормативно-правовими актами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, які регулюють функціонування електроенергетики в умовах особливого періоду.

Оскільки на сьогодні на ринку електричної енергії діє особливий період, повноваження щодо прийняття рішень, що регулюють функціонування електроенергетики саме в умовах особливого періоду, належать Міністерству енергетики України.

25 лютого 2022 року при Міністерстві енергетики України за участі НКРЕКП, АТ «Оператор ринку» та НЕК «Укренерго» проведено нараду щодо обговорення заходів стабілізації учасників ринку електричної енергії під час особливого періоду з метою забезпечення операційної безпеки функціонування основної частини ОЕС України, за результатами якої вирішено, зокрема,

рекомендувати НКРЕКП опрацювати питання прийняття рішення щодо забезпечення стабільного функціонування ринку електричної енергії, у тому числі фінансового стану учасників ринку електричної енергії, під час особливого періоду.

З огляду на викладене вище, а також ураховуючи пропозиції учасників ринку електричної енергії, НКРЕКП прийнято постанову від 25 лютого 2022 року № 332 «Про забезпечення стабільного функціонування ринку електричної енергії, у тому числі фінансового стану учасників ринку електричної енергії, під час особливого періоду» (далі – Постанова 332).

На сьогодні за результатами нарад, проведених Міністерством енергетики України за участі НКРЕКП, НЕК «Укренерго» та АТ «Оператор ринку», та з урахуванням пропозицій від учасників ринку електричної енергії, НКРЕКП внесено зміни до Постанови 332, якими, зокрема, передбачено:

- цінові обмеження на різних сегментах ринку електричної енергії;
- розрахунок максимального обсягу продажу виробниками електричної енергії на різних сегментах ринку;
- визначення НЕК «Укренерго» торгової зони;
- сальдування подекадних рахунків на балансуєчому ринку електричної енергії;
- неприсвоєння статусу «Дефолтний» для деяких учасників ринку електричної енергії;
- коригування коефіцієнта, що враховує граничний відносний обсяг небалансів електричної енергії, для електропостачальників, що виконують функцію постачальника універсальної послуги;
- призупинення нарахування та стягнення штрафних санкцій, передбачених договорами, що укладені відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії», між учасниками ринку електричної енергії.

З огляду на викладене, з метою однозначності трактування положень умов роботи учасників ринку електричної енергії під час особливого періоду, ураховуючи результати проведеної наради 07 квітня 2022 року за участі електропостачальників, а також ураховуючи звернення НЕК «Укренерго» від 02 квітня 2022 року № 01/13301 та від 08 квітня 2022 року № 01/14034, НКРЕКП прийнято постанову від 26 квітня 2022 року № 413 «Про внесення змін до постанови НКРЕКП від 25 лютого 2022 року № 332 та визнання такою, що втратила чинність, постанови НКРЕКП від 08 квітня 2020 року № 766».

За результатами оперативного моніторингу стану функціонування ринку електричної енергії, результатів аналізу фінансового стану ПрАТ «Укргідроенерго», а також за результатами наради, проведеної 27 квітня 2022 року за участі НЕК «Укренерго», АТ «Оператор ринку» та ПрАТ «Укргідроенерго», з метою забезпечення рівних і недискримінаційних умов роботи виробників електричної енергії, які використовують генеруючі одиниці типу D, вирішено розширити дію положення про визначення максимального обсягу продажу на різних сегментах ринку електричної енергії на виробників електричної енергії, що використовують гідроресурси або відновлювані джерела енергії.

Ураховуючи викладене вище, пропонується до розгляду та прийняття проєкт рішення НКРЕКП щодо внесення змін до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 25 лютого 2022 року № 332 «Про забезпечення стабільного функціонування ринку електричної енергії, у тому числі фінансового стану учасників ринку електричної енергії, на період дії в Україні воєнного стану».

**Директор
Департаменту енергоринку**

Ю. Шамрелюк



**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

№ _____

Київ

Про внесення зміни до постанови
НКРЕКП від 25 лютого 2022 року
№ 332

Відповідно до законів України «Про ринок електричної енергії», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», у зв'язку з введенням воєнного стану в Україні з 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року, введеним відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 та продовженим Указами Президента України від 14 березня 2022 року № 133/2022, від 18 квітня 2022 року № 259/2022, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Підпункт 4 пункту 1 постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 25 лютого 2022 року № 332 «Про забезпечення стабільного функціонування ринку електричної енергії, у тому числі фінансового стану учасників ринку електричної енергії, на період дії в Україні воєнного стану» викласти в такій редакції:

«4) для виробників електричної енергії, які використовують генеруючі одиниці типу D, незалежно від наявності інших ліцензій, максимальний обсяг продажу розраховується згідно з абзацом другим цього підпункту.

Максимальний обсяг продажу електричної енергії учасниками ринку, зазначеними в абзаці першому цього підпункту, за двосторонніми договорами (далі – ДД), на ринку «на добу наперед» (далі – РДН), внутрішньодобовому ринку (далі – ВДР) та експорту електричної енергії на торговий день d визначається як 125 % від загального обсягу відпущеної електричної енергії за d-3 цього учасника ринку відповідно до наявних даних комерційного обліку в системі управління ринком на момент проведення розрахунку.

Оператор системи передачі (далі – ОСП) розраховує та доводить до 08:00 в d-1 до відома виробників електричної енергії, які використовують генеруючі одиниці типу D, максимальні обсяги продажу за їхніми ДД на торговий день d.

У разі якщо в учасника ринку відсутні дані комерційного обліку на d-3, то для розрахунку беруться останні, наявні в системі, дані комерційного обліку щодо відпуску.

У разі якщо надані учасником ринку, який зазначений в абзаці першому цього підпункту, обсяги електричної енергії для реєстрації ДД з урахуванням номінованих обсягів експорту станом на 10:00 d-1 перевищують обсяги електричної енергії, розраховані ОСП, така реєстрація відхиляється після закриття воріт для реєстрації ДД.

ОСП доводить до 11:30 d-1 до відома оператора ринку (далі – ОР) максимальні обсяги продажу електричної енергії на РДН по кожному учаснику ринку, зазначеному в абзаці першому цього підпункту, виходячи з максимального обсягу продажу, розрахованого відповідно до цього підпункту, за вирахуванням обсягу електричної енергії, зареєстрованого за ДД на продаж, та номінованими обсягами експорту цим учасником ринку станом на 10:00 d-1.

Дія цього підпункту не поширюється на виробників електричної енергії, які здійснюють відновлення генеруючого обладнання, що було пошкоджене в результаті бойових дій.

Для всіх виробників, які не підпадають під дію абзацу першого цього підпункту, максимальний обсяг продажу електричної енергії на РДН на торговий день d визначається як мінімальна величина між величиною, яка доведена стороною, відповідальною за баланс, згідно з вимогами розділу II Правил ринку, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14 березня 2018 року № 307 (далі – Правила ринку), та величиною, яка визначається як різниця між номінальною встановленою потужністю наявного обладнання, помноженою на кількість годин у торговому дні, та зареєстрованими обсягами цього учасника ринку за ДД на продаж та експорту станом на 10:00 d-1;».

2. Ця постанова набирає чинності з дня її прийняття.

**Обґрунтування до рішення НКРЕКП
про визнання такою, що втратила чинність, постанови НКРЕКП
від 08 квітня 2020 року № 766 та внесення змін до постанови НКРЕКП
від 25 лютого 2022 року № 332**

Відповідно до законів України «Про ринок електричної енергії», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» та постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», з метою забезпечення фінансової стабілізації учасників ринку електричної енергії на період дії карантину НКРЕКП затверджено постанову від 08 квітня 2020 року № 766 «Про дії учасників ринку електричної енергії у період дії карантину та обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» (зі змінами) (далі – Постанова № 766).

Положеннями Постанови № 766 на період дії карантину передбачалися настанови для учасників ринку електричної енергії, зокрема щодо:

- цінових обмежень на різних сегментах ринку електричної енергії;
- періодичності виставлення рахунків на балансуєчому ринку;
- спостереження НЕК «Укренерго» та АТ «Оператор ринку» за відповідними сегментами ринку електричної енергії з метою виявлення дій учасників ринку електричної енергії, що можуть містити ознаки маніпулювання.

24 лютого 2022 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні», відповідно до якого в Україні введено воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року строком на 30 діб. Також 15 березня 2022 року продовжено дію воєнного стану в Україні з 05 години 30 хвилин 26 березня 2022 року строком на 30 діб.

Відповідно до частини восьмої статті 16 Закону України «Про ринок електричної енергії» у разі введення особливого періоду електроенергетичні підприємства діють згідно із Законом України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» і нормативно-правовими актами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, які регулюють функціонування електроенергетики в умовах особливого періоду.

Оскільки на сьогодні на ринку електричної енергії діє особливий період, повноваження щодо прийняття рішень, що регулюють функціонування електроенергетики саме в умовах особливого періоду, належать Міністерству енергетики України.

25 лютого 2022 року при Міністерстві енергетики України за участі НКРЕКП, АТ «Оператор ринку» та НЕК «Укренерго» проведено нараду щодо обговорення заходів стабілізації учасників ринку електричної енергії під час особливого періоду з метою забезпечення операційної безпеки функціонування

основної частини ОЕС України, за результатами якої вирішено, зокрема, рекомендувати НКРЕКП опрацювати питання прийняття рішення щодо забезпечення стабільного функціонування ринку електричної енергії, у тому числі фінансового стану учасників ринку електричної енергії, під час особливого періоду.

З огляду на викладене вище, а також ураховуючи пропозиції учасників ринку електричної енергії, НКРЕКП прийнято постанову від 25 лютого 2022 року № 332 «Про забезпечення стабільного функціонування ринку електричної енергії, у тому числі фінансового стану учасників ринку електричної енергії, під час особливого періоду» (далі – Постанова 332).

На сьогодні за результатами нарад, проведених Міністерством енергетики України за участі НКРЕКП, НЕК «Укренерго» та АТ «Оператор ринку», та з урахуванням пропозицій від учасників ринку електричної енергії, НКРЕКП внесено зміни до Постанови 332, якими, зокрема, передбачено:

- цінові обмеження на різних сегментах ринку електричної енергії;
- розрахунок максимального обсягу продажу виробниками електричної енергії на різних сегментах ринку;
- визначення НЕК «Укренерго» торгової зони;
- сальдування подекадних рахунків на балансуєчому ринку електричної енергії;
- неприсвоєння статусу «Дефолтний» для деяких учасників ринку електричної енергії;
- коригування коефіцієнта, що враховує граничний відносний обсяг небалансів електричної енергії, для електропостачальників, що виконують функцію постачальника універсальної послуги;
- призупинення нарахування та стягнення штрафних санкцій, передбачених договорами, що укладені відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії», між учасниками ринку електричної енергії.

З огляду на викладене, з метою однозначності трактування положень умов роботи учасників ринку електричної енергії під час особливого періоду доцільно передбачити ці умови в одному нормативно-правовому акті НКРЕКП.

Разом з цим 07 квітня 2022 року НКРЕКП за участі електропостачальників проведено нараду щодо обговорення проблемних питань діяльності електропостачальників на ринку електричної енергії під час особливого періоду.

На нараді, у тому числі, розглядалися питання щодо ціни небалансів електричної енергії та застосування НЕК «Укренерго» статусу «Дефолтний».

За результатами наради, зокрема, вирішено НКРЕКП опрацювати питання перегляду максимального цінового обмеження на балансуєчому ринку.

Водночас за результатами оперативного моніторингу роботи ринку електричної енергії виявлено дії деяких виробників електричної енергії у частині подання заявок на продаж електричної енергії на ринку «на добу наперед» обсягів електричної енергії, які попередньо були куплені в електропостачальників за двосторонніми договорами та які не могли бути

забезпечені фізичними можливостями генеруючого обладнання виробників електричної енергії.

Також до НКРЕКП надійшли звернення НЕК «Укренерго» від 02 квітня 2022 року № 01/13301 та від 08 квітня 2022 року № 01/14034 з пропозиціями щодо внесення змін до Постанови 332 у частині удосконалення алгоритму розрахунку максимальних обсягів продажу електричної енергії виробниками електричної енергії на різних сегментах ринку електричної енергії з урахуванням обсягів експорту електричної енергії та фізичних можливостей генеруючого обладнання виробників електричної енергії.

Разом з цим НЕК «Укренерго» листом від 08 квітня 2022 року № 01/14034 поінформувала НКРЕКП, що у відповідності до Каталогу заходів Угоди про умови майбутнього об'єднання енергосистеми України з енергосистемою континентальної Європи, яка підписана з операторами систем передачі континентальної Європи в 2017 році, передбачалось короткострокове (до 3 діб) проведення системних випробувань ОЕС України в ізолюваному режимі для режиму максимальних навантажень (взимку) та режиму мінімальних навантажень (влітку). За результатами випробувань мало бути прийнято рішення щодо початку пробної (trial operation) паралельної роботи (кінець 2022 року – початок 2023 року), а після успішного досвіду в пробній роботі дорожня карта передбачала переведення до постійної синхронної роботи з енергосистемою ENTSO-E наприкінці 2023 року.

У відповідності до цього плану ОЕС України було переведено до ізолюваного режиму роботи від енергосистем РФ та РБ згідно з погодженою програмою та оперативними диспетчерськими заявками.

Повний перехід на ізолювану роботу відбувся о 1:32 24 лютого 2022 року. Водночас відповідно до указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» в Україні введено воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року, а наказом Міністерства енергетики України від 26 лютого 2022 року було прийнято відмову від приєднання до енергомережі Російської Федерації, і ОЕС України продовжила працювати в ізолюваному режимі.

У зв'язку з цим до органів влади ЄС було надано запит на проведення екстреної синхронізації ОЕС України з енергосистемою Континентальної Європи. Запит було погоджено та після проведення всіх підготовчих робіт було здійснено синхронізацію спільного блоку регулювання в пробному режимі у складі ОЕС України та ЕС Молдови з енергосистемою ENTSO-E о 12:13 16 березня 2022 року. До завершення пробного режиму НЕК «Укренерго» вважає за доцільне подовжити строк дії цінових обмежень заявок учасників балансуючого ринку та ринку допоміжних послуг, які передбачені Правилами ринку.

З огляду на викладене та ураховуючи пропозиції НЕК «Укренерго» та робочі наради за участі НЕК «Укренерго», виникла необхідність у частині продовження дії цінових обмежень на допоміжні послуги та у частині перегляду максимального цінового обмеження на балансуючому ринку електричної енергії.

Також НЕК «Укренерго» листом від 25 квітня 2022 року № 01/15934 звернулася до НКРЕКП з пропозиціями внесення змін до Постанови 332 щодо

передбачення у зазначеній постанові, зокрема, положення про відслідковування НЕК «Укренерго» від'ємної сальдованої величини.

Зазначена пропозиція НЕК «Укренерго» зумовлена необхідністю проведення щоденного спостереження за діями учасників ринку, зокрема в частині виникнення від'ємної сальдованої величини і обсягу негативних небалансів, та, у разі виявлення порушення, можливості вчинення з боку НЕК «Укренерго» запобіжних заходів щодо унеможливлення виникнення заборгованості на балансуєчому ринку через негативні небаланси.

Водночас, урахувуючи час, необхідний для переналаштування системи управління ринком, НЕК «Укренерго» звернулася з проханням щодо відтермінування набрання чинності положенням про зміну максимального цінового обмеження на балансуєчому ринку електричної енергії, а саме з торгового дня 28 квітня 2022 року.

Додатково, з метою забезпечення рівних і недискримінаційних умов роботи виробників електричної енергії, які використовують генеруючі одиниці типу D, НЕК «Укренерго» запропонувала розширити дію положення про визначення максимального обсягу продажу на різних сегментах ринку електричної енергії на виробників електричної енергії, що використовують гідроресурси або відновлювані джерела енергії. Водночас, оскільки у значній кількості комерційних договорів ПрАТ «Укргідроенерго» (покладено виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії) строк дії двосторонніх договорів закінчується 30 квітня 2022 року (а нові двосторонні договори можливо укласти лише на електронних аукціонах, порядок проведення яких затверджується Кабінетом Міністрів України, що потребує певного часу), НЕК «Укренерго» зазначила про доцільність відтермінувати введення в дію цього положення, а саме з торгового дня 01 травня 2022 року.

Ураховуючи викладене вище, пропонується до розгляду та прийняття проєкт рішення НКРЕКП щодо:

1) визнання такою, що втратила чинність, постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 08 квітня 2020 року № 766 «Про дії учасників ринку електричної енергії у період дії карантину та обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» (зі змінами);

2) внесення змін до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 25 лютого 2022 року № 332 «Про забезпечення стабільного функціонування ринку електричної енергії, у тому числі фінансового стану учасників ринку електричної енергії, під час особливого періоду».

**Директор
Департаменту енергоринку**

Ю. Шамрелюк



**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

№ _____

Київ

Про внесення змін до постанови
НКРЕКП від 25 лютого 2022 року
№ 332 та визнання такою, що
втратила чинність, постанови
НКРЕКП від 08 квітня 2020 року
№ 766

Відповідно до законів України «Про ринок електричної енергії», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», у зв'язку з введенням воєнного стану в Україні з 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року, введеним відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 та продовженим Указами Президента України від 14 березня 2022 року № 133/2022, від 18 квітня 2022 року № 259/2022, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Унести до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 25 лютого 2022 року № 332 «Про забезпечення стабільного функціонування ринку електричної енергії, у тому числі фінансового стану учасників ринку електричної енергії, під час особливого періоду» такі зміни:

1) у назві постанови знак та слова «, під час особливого періоду» замінити словами «на період дії в Україні воєнного стану»;

2) преамбулу після слів та знака «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»,» доповнити словами, цифрами та знаками «у зв'язку з введенням воєнного стану в Україні з 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року, введенням відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 та продовженням Указами Президента України від 14 березня 2022 року № 133/2022, від 18 квітня 2022 року № 259/2022,»;

3) пункти 1 – 12 замінити новим пунктом 1 такого змісту:

«1. На період дії в Україні воєнного стану та протягом 30 днів після його припинення або скасування надати такі настанови:

1) електропостачальникам, що виконують функції постачальників універсальних послуг, провести відповідну роз'яснювальну роботу для всіх категорій споживачів на своїх вебсайтах, сторінках ліцензіатів у соціальних мережах, у засобах масової інформації щодо можливості здійснення оплати онлайн та необхідності передачі показників засобів обліку всіма способами, передбаченими операторами систем розподілу та електропостачальниками;

2) споживачам вживати вичерпних заходів з оплати електричної енергії та інших послуг, отриманих на ринку електричної енергії відповідно до договорів. У разі технічної чи економічної неможливості здійснення оплати, яка виникла у зв'язку із дією в Україні воєнного стану, повідомляти про це (з наданням відповідного обґрунтування) постачальника та, з метою попередження негайного відключення, після закінчення 30 днів з дня припинення або скасування дії в Україні воєнного стану, ініціювати укладення графіка погашення заборгованості відповідно до пункту 4.24 розділу IV Правил роздрібного ринку електричної енергії, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14 березня 2018 року № 312;

3) погодити визначену НЕК «Укренерго» одну торгову зону «ОЕС України» в межах України;

4) для виробників електричної енергії, які використовують генеруючі одиниці типу D, незалежно від наявності інших ліцензій, крім виробників електричної енергії, що використовують гідроресурси або відновлювані джерела енергії, максимальний обсяг продажу розраховується згідно з абзацом другим цього підпункту.

Максимальний обсяг продажу електричної енергії учасниками ринку, зазначеними в абзаці першому цього підпункту, за двосторонніми договорами

(далі – ДД), на ринку «на добу наперед» (далі – РДН), внутрішньодобовому ринку (далі – ВДР) та експорту електричної енергії на торговий день d визначається як 125 % від загального обсягу відпущеної електричної енергії за $d-3$ цього учасника ринку відповідно до наявних даних комерційного обліку в системі управління ринком на момент проведення розрахунку.

Оператор системи передачі (далі – ОСП) розраховує та доводить до 08:00 в $d-1$ до відома виробників електричної енергії, які використовують генеруючі одиниці типу D, крім виробників електричної енергії, що використовують гідроресурси або відновлювальні джерела енергії, максимальні обсяги продажу за їхніми ДД на торговий день d .

У разі якщо в учасника ринку відсутні дані комерційного обліку на $d-3$, то для розрахунку беруться останні, наявні в системі, дані комерційного обліку щодо відпуску.

У разі якщо надані учасником ринку, який зазначений в абзаці першому цього підпункту, обсяги електричної енергії для реєстрації ДД з урахуванням номінованих обсягів експорту станом на 10:00 $d-1$ перевищують обсяги електричної енергії, розраховані ОСП, така реєстрація відхиляється після закриття воріт для реєстрації ДД.

ОСП доводить до 11:30 $d-1$ до відома оператора ринку (далі – ОР) максимальні обсяги продажу електричної енергії на РДН по кожному учаснику ринку, зазначеному в абзаці першому цього підпункту, виходячи з максимального обсягу продажу, розрахованого відповідно до цього підпункту, за вирахуванням обсягу електричної енергії, зареєстрованого за ДД на продаж, та номінованими обсягами експорту цим учасником ринку станом на 10:00 $d-1$.

Дія цього підпункту не поширюється на виробників електричної енергії, які здійснюють відновлення генеруючого обладнання, що було пошкоджене в результаті бойових дій.

Для всіх виробників, які не підпадають під дію абзацу першого цього підпункту, максимальний обсяг продажу електричної енергії на РДН на торговий день d визначається як мінімальна величина між величиною, яка доведена стороною, відповідальною за баланс, згідно з вимогами розділу II Правил ринку, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14 березня 2018 року № 307 (далі – Правила ринку), та величиною, яка визначається як різниця між номінальною встановленою потужністю наявного обладнання, помноженою на кількість годин у торговому дні, та зареєстрованими обсягами цього учасника ринку за ДД на продаж та експорту станом на 10:00 $d-1$;

5) установити, що реєстраційні дані щодо ДД, що подаються ОСП учасниками ринку, можуть бути змінені або відкликані ними до 10:00 $d-1$. ОСП після 10:00 $d-1$ припиняє реєстрацію ДД на торговий день d ;

6) учасникам РДН/ВДР у торговій зоні «ОЕС України»:

у своїх заявках на торги на РДН та ВДР зазначати ціни на електричну енергію не вище ціни, що дорівнює для годин мінімального навантаження (з 00:00 до 07:00 та з 23:00 до 24:00) – 2000 грн/МВт·год та для годин максимального навантаження (з 07:00 до 23:00) – 4000 грн/МВт·год. У разі зазначення учасником РДН/ВДР у заявці ціни, що перевищує ціну для відповідного періоду доби, така заявка відхиляється ОР;

у своїх заявках на торги на РДН зазначати ціни на електричну енергію не нижче ціни, розрахованої ОР, що дорівнює для годин мінімального навантаження (з 00:00 до 07:00 та з 23:00 до 24:00) – 1378,97 грн/МВт·год (значення індексу ціни навантаження off-peak за останні 30 календарних днів станом на 27 лютого 2022 року) та для годин максимального навантаження (з 07:00 до 23:00) – 2646,25 грн/МВт·год (значення індексу ціни навантаження peak за останні 30 календарних днів станом на 27 лютого 2022 року). У разі зазначення учасником РДН/ВДР у заявці ціни, що нижче ціни для відповідного періоду доби, така заявка відхиляється ОР;

у своїх заявках на торги на ВДР зазначати ціни на електричну енергію не менше від значення 110 % від ціни РДН, визначеної ОР для кожного розрахункового періоду відповідної доби постачання. Якщо така ціна перевищує ціну, визначену відповідно до абзацу другого цього пункту для відповідного розрахункового періоду, то учасникам РДН/ВДР у своїх заявках на торги на ВДР зазначати ціну на електричну енергію на рівні ціни, визначеної відповідно до абзацу другого цього пункту для відповідного розрахункового періоду. У разі зазначення учасником РДН/ВДР у своїй заявці на торги на ВДР ціни, що нижче ціни, визначеної ОР для кожного розрахункового періоду відповідної доби постачання, така заявка відхиляється ОР;

7) учасники ринку (крім виробників та гарантованого покупця) при здійсненні операцій з купівлі та продажу електричної енергії за ДД, на РДН та імпорту/експорту електричної енергії мають уникати операцій, за результатами яких формується від'ємна сальдована величина більше ніж 1 МВт·год за розрахунковий період.

Від'ємна сальдована величина – це різниця між сумарним обсягом купівлі електричної енергії учасником ринку за ДД, на РДН та імпорту електричної енергії та сумарним обсягом продажу електричної енергії учасником ринку за ДД, на РДН та експорту електричної енергії за кожний розрахунковий період.

Адміністратор розрахунків спільно з оператором ринку не пізніше другого робочого дня після виявлення порушення вимоги, визначеної абзацом першим цього пункту, здійснює аналіз врегулювання учасником ринку від'ємної сальдованої величини.

У випадку врегулювання учасником ринку від'ємної сальдованої величини шляхом купівлі обсягів електричної енергії на ВДР за наявності операцій з продажу на РДН в один розрахунковий період та/або через циклічну схему перепродажу електричної енергії із залученням інших учасників ринку (крім виробників електричної енергії та гарантованого покупця) адміністратор

розрахунків повідомляє про це Регулятора та відповідного учасника ринку і відхиляє повідомлення про реєстрацію ДД, термін реєстрації яких не минув, протягом наступних 15 календарних днів з дня виявлення порушення. Одночасно адміністратор розрахунків повідомляє ОР про те, що протягом наступних 15 календарних днів максимальний обсяг продажу електричної енергії на РДН такого учасника ринку складає 0 МВт·год.

У разі якщо від'ємна сальдована величина сформувалась за розрахунковий період, у якому на РДН заявлений обсяг продажу був меншим за заявлений обсяг купівлі, адміністратор розрахунків не вживає заходів, передбачених абзацом четвертим цього пункту. У випадку виявлення такого розрахункового періоду адміністратор розрахунків спільно з ОР проводить аналіз ситуації, яка стала причиною формування від'ємної сальдованої величини, та повідомляє про це Регулятора;

8) виставлення рахунків за небаланси електричної енергії та балансуєчу електричну енергію здійснюється щодавно протягом місяця або відповідно до окремого рішення ОСП.

ОСП формує рішення щодо позапланового виставлення рахунків за небаланси електричної енергії у разі виникнення у сторони, відповідальної за баланс, небалансу електричної енергії, що перевищує 15 % від визначених ОСП обсягів небалансів. Учасники ринку здійснюють оплату позапланово виставлених рахунків до 18:00 банківського дня, наступного за днем отримання на електронну адресу учасників ринку або у системі управління ринком платіжного документа від адміністратора розрахунків (далі – АР).

ОСП (у ролі АР) під час формування платежів за балансуєчу електричну енергію для відповідного учасника ринку здійснювати сальдування нарахувань та списань за балансуєчу електричну енергію за розрахункову декаду.

ОСП (у ролі АР) під час формування платежів за небаланси електричної енергії для відповідного учасника ринку здійснювати сальдування нарахувань та списань за небаланси електричної енергії за розрахункову декаду.

За послуги з балансування та допоміжні послуги, що надавалися у період дії в Україні воєнного стану, ОСП (у ролі АР) не нараховувати та не виставляти рахунки плати за невідповідність постачальникам послуг з балансування (далі – ППБ), постачальникам допоміжних послуг (далі – ПДП) та постачальникам послуг із зменшення навантаження ВДЕ з підтримкою. Рішення щодо позбавлення ПДП Свідоцтва про відповідність вимогам до допоміжних послуг (далі – ДП) у частині надання ДП згідно з Правилами ринку за результатами моніторингу не здійснюється;

9) починаючи з торгового дня 28 квітня 2022 року учасникам ринку у своїх заявках на балансуєчу електричну енергію вказувати ціну, що не перевищує 120 % від ціни на РДН на цей розрахунковий період.

У разі повної чи часткової недоступності системи управління ринком та/або програмного забезпечення ОР, що призводить до неможливості всіх

учасників ринку завантажити дані щодо ДД, РДН/ВДР, АР здійснювати розрахунки щодо платежів за позитивний і негативний небаланс електричної енергії всіх учасників ринку за розрахунковий період, визначений ОСП за таких обставин, за ціною небалансу електричної енергії, яка дорівнює ціні РДН, що розраховується ОР в цей розрахунковий період, помноженій на 1,1;

10) ОСП (у ролі АР) не застосовувати положення, передбачені пунктами 1.7.4 та 1.7.5 глави 1.7 розділу I Правил ринку, до:

виробників електричної енергії, які надають послуги на балансуєчому ринку електричної енергії;

електропостачальників, які виконують функції постачальників універсальної послуги;

електропостачальників та трейдерів за умови, якщо розмір суми дебіторської заборгованості за електричну енергію перевищує розмір суми кредиторської заборгованості за електричну енергію відповідно до договору про врегулювання небалансів електричної енергії;

11) до 12:00 12 та 22 числа кожного розрахункового місяця, а також 2 числа місяця, наступного за розрахунковим місяцем, електропостачальники (крім постачальника «останньої надії») надають операторам систем підписану кваліфікованим електронним підписом інформацію (за формою, розробленою адміністратором комерційного обліку) щодо сумарних обсягів купівлі електричної енергії електропостачальником окремо для площадок вимірювання групи «а» та «б» за попередню декаду на РДН, ВДР та за ДД за місцем провадження господарської діяльності з передачі/розподілу електричної енергії відповідного оператора системи.

Добовий погодинний графік для площадок вимірювань групи «б» електропостачальників (крім постачальника «останньої надії») розраховується операторами систем для кожного електропостачальника на підставі залишкового графіка та частки електропостачальника, визначеної із застосуванням щодаєних фактичних обсягів купівлі електричної енергії електропостачальниками на РДН, ВДР та за ДД для відповідних площадок вимірювань групи «б» за місцем провадження господарської діяльності з передачі/розподілу електричної енергії оператора системи. Для розрахунків упродовж першої декади розрахункового місяця використовуються дані щодо фактичних обсягів купівлі електричної енергії за другу декаду місяця, що передує розрахунковому місяцю, упродовж другої декади розрахункового місяця – дані за третю декаду місяця, що передує розрахунковому місяцю, а впродовж третьої декади розрахункового місяця – дані за першу декаду розрахункового місяця відповідно;

12) ОСП (у ролі АР) забезпечити на недискримінаційних і прозорих засадах щоденне спостереження за ринком електричної енергії, зокрема з метою виявлення ознак маніпулювання.

ОСП (у ролі АР) за результатами спостереження за ринком електричної енергії та у випадку виявлення дій учасників ринку електричної енергії, що містять ознаки порушення або порушують нормативно-правові акти, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, здійснювати аналіз причин, які призвели до таких порушень.

ОСП (у ролі АР) за результатами здійсненого аналізу відповідно до абзацу другого цього підпункту надавати до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг:

інформацію щодо учасників ринку електричної енергії, дії яких містять або можуть містити ознаки порушення нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, та результати проведеного аналізу;

розроблені ОСП (у ролі АР) пропозиції щодо внесення змін до нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, з метою недопущення в подальшому таких порушень на ринку електричної енергії;

13) гарантованому покупцю для визначення обсягів продажу електричної енергії на РДН використовувати прогнозні обсяги відпуску та споживання електричної енергії, надані продавцями та споживачами за «зеленим» тарифом.

Гарантований покупець може пропонувати для продажу або для купівлі на ВДР увесь обсяг електричної енергії, що становить різницю між прогнозними обсягами відпуску та споживання електричної енергії, та обсягами, проданими за ДД та на РДН.

Гарантованому покупцю при поданні заявок на купівлю електричної енергії на ВДР враховувати положення абзацу третього підпункту 6 цього пункту.

Продавець за «зеленим» тарифом не втрачає членство в балансуючій групі гарантованого покупця у разі нездійснення оплати частки відшкодування вартості врегулювання небалансу електричної енергії гарантованого покупця гарантованому покупцю.

Гарантований покупець має право зменшити рівень розрахунків із продавцем за «зеленим» тарифом пропорційно до неоплаченої частки відшкодування вартості врегулювання небалансу електричної енергії;

14) при визначенні прогнозованої ціни закупівлі електричної енергії на ринках електричної енергії постачальником універсальних послуг для постачання малим побутовим споживачам відповідно до Порядку формування цін на універсальні послуги, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 05 жовтня 2018 року № 1177 (далі – Порядок № 1177), коефіцієнт, що враховує граничний відносний обсяг небалансів електричної енергії (K_w^{BP}), який є складовою формули 3 Порядку № 1177, застосовувати на рівні 0,1 відносних одиниці;

15) при подачі пропозиції на ринку допоміжних послуг з ціною, що перевищує ціну, розраховану відповідно до Методики формування цін на допоміжні послуги, затвердженої постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 26 квітня 2019 року № 635, така пропозиція відхиляється адміністратором системи управління ринком;

16) зупинити нарахування та стягнення штрафних санкцій, передбачених договорами, що укладені відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії», між учасниками ринку електричної енергії.».

У зв'язку з цим пункт 13 вважати пунктом 2;

4) підпункт 4 пункту 1 викласти в такій редакції:

«4) для виробників електричної енергії, які використовують генеруючі одиниці типу D, незалежно від наявності інших ліцензій, максимальний обсяг продажу розраховується згідно з абзацом другим цього підпункту.

Максимальний обсяг продажу електричної енергії учасниками ринку, зазначеними в абзаці першому цього підпункту, за двосторонніми договорами (далі – ДД), на ринку «на добу наперед» (далі – РДН), внутрішньодобовому ринку (далі – ВДР) та експорту електричної енергії на торговий день d визначається як 125 % від загального обсягу відпущеної електричної енергії за d-3 цього учасника ринку відповідно до наявних даних комерційного обліку в системі управління ринком на момент проведення розрахунку.

Оператор системи передачі (далі – ОСП) розраховує та доводить до 08:00 в d-1 до відома виробників електричної енергії, які використовують генеруючі одиниці типу D, максимальні обсяги продажу за їхніми ДД на торговий день d.

У разі якщо в учасника ринку відсутні дані комерційного обліку на d-3, то для розрахунку беруться останні, наявні в системі, дані комерційного обліку щодо відпуску.

У разі якщо надані учасником ринку, який зазначений в абзаці першому цього підпункту, обсяги електричної енергії для реєстрації ДД з урахуванням номінованих обсягів експорту станом на 10:00 d-1 перевищують обсяги електричної енергії, розраховані ОСП, така реєстрація відхиляється після закриття воріт для реєстрації ДД.

ОСП доводить до 11:30 d-1 до відома оператора ринку (далі – ОР) максимальні обсяги продажу електричної енергії на РДН по кожному учаснику ринку, зазначеному в абзаці першому цього підпункту, виходячи з максимального обсягу продажу, розрахованого відповідно до цього підпункту, за вирахуванням обсягу електричної енергії, зареєстрованого за ДД на продаж, та номінованими обсягами експорту цим учасником ринку станом на 10:00 d-1.

Дія цього підпункту не поширюється на виробників електричної енергії, які здійснюють відновлення генеруючого обладнання, що було пошкоджене в результаті бойових дій.

Для всіх виробників, які не підпадають під дію абзацу першого цього підпункту, максимальний обсяг продажу електричної енергії на РДН на торговий день d визначається як мінімальна величина між величиною, яка доведена стороною, відповідальною за баланс, згідно з вимогами розділу II Правил ринку, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14 березня 2018 року № 307 (далі – Правила ринку), та величиною, яка визначається як різниця між номінальною встановленою потужністю наявного обладнання, помноженою на кількість годин у торговому дні, та зареєстрованими обсягами цього учасника ринку за ДД на продаж та експорту станом на 10:00 $d-1$;».

2. Визнати такою, що втратила чинність, постанову Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 08 квітня 2020 року № 766 «Про дії учасників ринку електричної енергії у період дії карантину та обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» (зі змінами).

3. Ця постанова набирає чинності з дня її прийняття, крім підпункту 4 пункту 1, який набирає чинності з 01 травня 2022 року.

Голова НКРЕКП

К. Ущатовський

**Обґрунтування до рішення НКРЕКП
про визнання такою, що втратила чинність, постанови НКРЕКП
від 08 квітня 2020 року № 766 та внесення змін до постанови НКРЕКП
від 25 лютого 2022 року № 332**

Відповідно до законів України «Про ринок електричної енергії», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» та постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», з метою забезпечення фінансової стабілізації учасників ринку електричної енергії на період дії карантину НКРЕКП затверджено постанову від 08 квітня 2020 року № 766 «Про дії учасників ринку електричної енергії у період дії карантину та обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» (зі змінами) (далі – Постанова № 766).

Положеннями Постанови № 766 на період дії карантину передбачалися настанови для учасників ринку електричної енергії, зокрема, щодо:

- цінових обмежень на різних сегментах ринку електричної енергії;
- періодики виставлення рахунків на балансуєчому ринку;
- спостереження НЕК «Укренерго» та АТ «Оператор ринку» за відповідними сегментами ринку електричної енергії з метою виявлення дій учасників ринку електричної енергії, що можуть містити ознаки маніпулювання.

24 лютого 2022 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні», відповідно до якого в Україні введено воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року строком на 30 діб. Також, 15 березня 2022 року продовжено дію воєнного стану в Україні з 05 години 30 хвилин 26 березня 2022 року строком на 30 діб.

Відповідно до частини восьмої статті 16 Закону України «Про ринок електричної енергії», у разі введення особливого періоду електроенергетичні підприємства діють згідно із Законом України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» і нормативно-правових актів центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, які регулюють функціонування електроенергетики в умовах особливого періоду.

Оскільки, на сьогодні на ринку електричної енергії діє особливий період, повноваження щодо прийняття рішень, що регулюють функціонування електроенергетики саме в умовах особливого періоду, належать Міністерству енергетики України.

25 лютого 2022 року при Міністерстві енергетики України за участі НКРЕКП, АТ «Оператор ринку» та НЕК «Укренерго» проведено нараду щодо обговорення заходів стабілізації учасників ринку електричної енергії під час

особливого періоду з метою забезпечення операційної безпеки функціонування основної частини ОЕС України, за результатами якої вирішено, зокрема, рекомендувати НКРЕКП опрацювати питання прийняття рішення щодо забезпечення стабільного функціонування ринку електричної енергії, у тому числі фінансового стану учасників ринку електричної енергії, під час особливого періоду.

З огляду на викладене вище, а також ураховуючи пропозиції учасників ринку електричної енергії, НКРЕКП прийнято постанову від 25 лютого 2022 року № 332 «Про забезпечення стабільного функціонування ринку електричної енергії, у тому числі фінансового стану учасників ринку електричної енергії, під час особливого періоду» (далі – Постанова 332).

На сьогодні за результатами нарад, проведених Міністерством енергетики України за участі НКРЕКП, НЕК «Укренерго» та АТ «Оператор ринку», та з урахуванням пропозицій від учасників ринку електричної енергії, НКРЕКП внесено зміни до Постанови 332, якими, зокрема, передбачено:

- цінові обмеження на різних сегментах ринку електричної енергії;
- розрахунок максимального обсягу продажу виробниками електричної енергії на різних сегментах ринку;
- визначення НЕК «Укренерго» торгової зони;
- сальдування подекадних рахунків на балансуєчому ринку електричної енергії;
- не присвоєння статусу «Дефолтний» для деяких учасників ринку електричної енергії;
- коригування коефіцієнту, що враховує граничний відносний обсяг небалансів електричної енергії, для електропостачальників, що виконують функцію постачальника універсальної послуги;
- призупинення нарахування та стягнення штрафних санкцій, передбачених договорами, що укладені відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії», між учасниками ринку електричної енергії.

З огляду на викладене з метою однозначності трактування положень умов роботи учасників ринку електричної енергії під час особливого періоду доцільно передбачити ці умови в одному нормативно-правовому акті НКРЕКП.

Разом з цим, 07 квітня 2022 року НКРЕКП за участі електропостачальників проведено нараду щодо обговорення проблемних питань діяльності електропостачальників на ринку електричної енергії під час особливого періоду.

На нараді, у тому числі, розглядалися питання, щодо ціни небалансів електричної енергії та застосування НЕК «Укренерго» статусу «Дефолтний».

За результатами наради, зокрема, вирішено НКРЕКП опрацювати питання перегляду максимального цінового обмеження на балансуєчому ринку.

Водночас, за результатами оперативного моніторингу роботи ринку електричної енергії виявлено дії деяких виробників електричної енергії у частині подання заявок на продаж електричної енергії на ринку «на добу наперед»

обсягів електричної енергії, які попередньо були куповані у електропостачальників за двосторонніми договорами, та які не могли бути забезпечені фізичними можливостями генеруючого обладнання виробників електричної енергії;

Також, до НКРЕКП надійшли звернення НЕК «Укренерго» від 02 квітня 2022 року № 01/13301 та від 08 квітня 2022 року № 01/14034 з пропозиціями щодо внесення змін до Постанови 332 у частині удосконалення алгоритму розрахунку максимальних обсягів продажу електричної енергії виробниками електричної енергії на різних сегментах ринку електричної енергії з урахуванням обсягів експорту електричної енергії та фізичних можливостей генеруючого обладнання виробників електричної енергії.

Разом з цим, НЕК «Укренерго» листом від 08 квітня 2022 року № 01/14034 поінформувала НКРЕКП, що у відповідності до Каталогу заходів Угоди про умови майбутнього об'єднання енергосистеми України з енергосистемою континентальної Європи, яка підписана з операторами систем передачі континентальної Європи в 2017 році, передбачалось короткострокове (до 3 діб) проведення системних випробувань ОЕС України в ізолюваному режимі для режиму максимальних навантажень (взимку) та режиму мінімальних навантажень (влітку). По результатам випробувань мало бути прийнято рішення щодо початку пробної (trial operation) паралельної роботи (кінець 2022 – початок 2023), а після успішного досвіду в пробній роботі дорожня карта передбачала переведення до постійної синхронної роботи з енергосистемою ENTSO-E наприкінці 2023 року.

У відповідності до цього плану ОЕС України було переведено до ізолюваного режиму роботи від енергосистем РФ та РБ згідно з погодженою програмою та оперативними диспетчерськими заявками.

Повний перехід на ізолювану роботу відбувся в 1:32 24 лютого 2022 року. Водночас, відповідно до указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні», в Україні введено воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року, а наказом Міністерства енергетики від 26 лютого 2022 року було прийнято відмову від приєднання до енергомережі Російської Федерації, і ОЕС України продовжила працювати в ізолюваному режимі.

У зв'язку з цим до органів влади ЄС було надано запит на проведення екстреної синхронізації ОЕС України з енергосистемою Континентальної Європи. Запит було погоджено та після проведення всіх підготовчих робіт було здійснено синхронізацію спільного блоку регулювання в пробному режимі у складі ОЕС України та ЕС Молдови з енергосистемою ENTSO-E о 12:13 16 березня 2022 року. До завершення пробного режиму НЕК «Укренерго» вважає за доцільне подовжити строк дії цінових обмежень заявок учасників балансуючого ринку та ринку допоміжних послуг, які передбачені Правил ринку.

З огляду на викладене та ураховуючи пропозиції НЕК «Укренерго» та робочі наради за участі НЕК «Укренерго», виникла необхідність у частині продовження дії цінових обмежень на допоміжні послуги та у частині перегляду максимального цінового обмеження на балансуючому ринку електричної енергії.

Ураховуючи викладене вище, пропонується до розгляду та прийняття проєкт рішення НКРЕКП щодо:

1) визнання такою, що втратила чинність, постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 08 квітня 2020 року № 766 «Про дії учасників ринку електричної енергії у період дії карантину та обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» (зі змінами);

2) внесення змін до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 25 лютого 2022 року № 332 «Про забезпечення стабільного функціонування ринку електричної енергії, у тому числі фінансового стану учасників ринку електричної енергії, під час особливого періоду».

**Директор
Департаменту енергоринку**

Ю. Шамрелюк



**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

№ _____

Київ

Про внесення змін до постанови
НКРЕКП від 25 лютого 2022 року
№ 332 та визнання такою, що
втратила чинність, постанови
НКРЕКП від 08 квітня 2020 року
№ 766

Відповідно до законів України «Про ринок електричної енергії», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», у зв'язку з введенням воєнного стану в Україні з 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року, введеним відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 та продовженим Указами Президента України від 14 березня 2022 року № 133/2022, від 18 квітня 2022 року № 259/2022, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Унести до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 25 лютого 2022 року № 332 «Про забезпечення стабільного функціонування ринку електричної енергії, у тому числі фінансового стану учасників ринку електричної енергії, під час особливого періоду» такі зміни:

1) у назві постанови слова «під час особливого періоду» замінити словами «на період дії в Україні воєнного стану»;

2) преамбулу після слів та знака «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»,» доповнити словами, цифрами та знаками «у зв'язку з введенням воєнного стану в Україні з 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року, введенням відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 та продовженням Указами Президента України від 14 березня 2022 року № 133/2022, від 18 квітня 2022 року № 259/2022,»;

3) пункти 1 – 12 замінити новим пунктом 1 такого змісту:

«1. На період дії в Україні воєнного стану та протягом 30 днів після його припинення або скасування:

1) електропостачальникам, що виконують функції постачальників універсальних послуг, провести відповідну роз'яснювальну роботу для всіх категорій споживачів на своїх вебсайтах, сторінках ліцензіатів у соціальних мережах, у засобах масової інформації щодо можливості здійснення оплати онлайн та необхідності передачі показників засобів обліку всіма способами, передбаченими операторами систем розподілу та електропостачальниками;

2) споживачам вживати вичерпних заходів з оплати електричної енергії та інших послуг, отриманих на ринку електричної енергії відповідно до договорів. У разі технічної чи економічної неможливості здійснення оплати, яка виникла у зв'язку із дією в Україні воєнного стану, повідомляти про це (з наданням відповідного обґрунтування) постачальника та, з метою попередження негайного відключення, після закінчення 30 днів з дня припинення або скасування дії в Україні воєнного стану, ініціювати укладення графіка погашення заборгованості відповідно до пункту 4.24 розділу IV Правил роздрібного ринку електричної енергії, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14 березня 2018 року № 312;

3) погодити визначену НЕК «Укренерго» одну торгову зону «ОЕС України» в межах України;

4) для виробників електричної енергії, які використовують генеруючі одиниці типу D, незалежно від наявності інших ліцензій, крім виробників електричної енергії, що використовують гідроресурси або відновлювані джерела енергії, максимальний обсяг продажу розраховується згідно з абзацом другим цього підпункту.

Максимальний обсяг продажу електричної енергії учасниками ринку, зазначеними в абзаці першому цього підпункту, за двосторонніми договорами

(далі – ДД), на ринку «на добу наперед» (далі – РДН), внутрішньодобовому ринку (далі – ВДР) та експорту електричної енергії на торговий день d визначається як 125 % від загального обсягу виробленої електричної енергії за $d-3$ цього учасника ринку відповідно до наявних даних комерційного обліку в системі управління ринком на момент проведення розрахунку.

Оператор системи передачі (далі – ОСП) розраховує та доводить до 08:00 в $d-1$ до відома виробників електричної енергії, які використовують генеруючі одиниці типу D, крім виробників електричної енергії, що використовують гідроресурси або відновлювані джерела енергії, максимальні обсяги продажу за їхніми ДД на торговий день d .

У разі якщо в учасника ринку відсутні дані комерційного обліку на $d-3$, то для розрахунку беруться останні, наявні в системі, дані комерційного обліку щодо виробництва.

У разі якщо надані учасником ринку, який зазначений в абзаці першому цього підпункту, обсяги електричної енергії для реєстрації ДД з урахуванням номінованих обсягів експорту станом на 10:00 $d-1$ перевищують обсяги електричної енергії, розраховані ОСП, така реєстрація відхиляється після закриття воріт для реєстрації ДД.

ОСП доводить до 11:30 $d-1$ до відома оператора ринку (далі – ОР) максимальні обсяги продажу електричної енергії на РДН по кожному учаснику ринку, зазначеному в абзаці першому цього підпункту, виходячи з максимального обсягу продажу, розрахованого відповідно до цього підпункту, за вирахуванням обсягу електричної енергії, зареєстрованого за ДД на продаж, та номінованими обсягами експорту цим учасником ринку станом на 10:00 $d-1$.

Дія цього підпункту не поширюється на виробників електричної енергії, які здійснюють відновлення генеруючого обладнання, що було пошкоджене в результаті бойових дій.

Для всіх виробників, які не підпадають під дію абзацу першого цього підпункту, максимальний обсяг продажу електричної енергії на РДН на торговий день d визначається як мінімальна величина між величиною, яка доведена стороною, відповідальною за баланс, згідно з вимогами розділу II Правил ринку, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14 березня 2018 року № 307 (далі – Правила ринку), та величиною, яка визначається як різниця між номінальною встановленою потужністю наявного обладнання, помноженою на кількість годин у торговому дні, та зареєстрованими обсягами цього учасника ринку за ДД на продаж та експорту станом на 10:00 $d-1$;

5) установити, що реєстраційні дані щодо ДД, що подаються ОСП учасниками ринку, можуть бути змінені або відкликані ними до 10:00 $d-1$. ОСП після 10:00 $d-1$ припиняє реєстрацію ДД на торговий день d ;

6) учасникам РДН/ВДР у торговій зоні «ОЕС України»:

у своїх заявках на торги на РДН та ВДР зазначати ціни на електричну енергію не вище ціни, що дорівнює для годин мінімального навантаження (з 00:00 до 07:00 та з 23:00 до 24:00) – 2000 грн/МВт·год та для годин максимального навантаження (з 07:00 до 23:00) – 4000 грн/МВт·год. У разі зазначення учасником РДН/ВДР у заявці ціни, що перевищує ціну для відповідного періоду доби, така заявка відхиляється ОР;

у своїх заявках на торги на РДН зазначати ціни на електричну енергію не нижче ціни, розрахованої ОР, що дорівнює для годин мінімального навантаження (з 00:00 до 07:00 та з 23:00 до 24:00) – 1378,97 грн/МВт·год (значення індексу ціни навантаження off-peak за останні 30 календарних днів станом на 27 лютого 2022 року) та для годин максимального навантаження (з 07:00 до 23:00) – 2646,25 грн/МВт·год (значення індексу ціни навантаження peak за останні 30 календарних днів станом на 27 лютого 2022 року). У разі зазначення учасником РДН/ВДР у заявці ціни, що нижче ціни для відповідного періоду доби, така заявка відхиляється ОР;

у своїх заявках на торги на ВДР зазначати ціни на електричну енергію не менше від значення 110 % від ціни РДН, визначеної ОР для кожного розрахункового періоду відповідної доби постачання. Якщо така ціна перевищує ціну, визначену відповідно до абзацу другого цього підпункту для відповідного розрахункового періоду, то учасникам РДН/ВДР у своїх заявках на торги на ВДР зазначати ціну на електричну енергію на рівні ціни, визначеної відповідно до абзацу другого цього підпункту для відповідного розрахункового періоду. У разі зазначення учасником РДН/ВДР у своїй заявці на торги на ВДР ціни, що нижче ціни, визначеної ОР для кожного розрахункового періоду відповідної доби постачання, така заявка відхиляється ОР;

7) виставлення рахунків за небаланси електричної енергії та балансуючу електричну енергію здійснюється щодавно протягом місяця або відповідно до окремого рішення ОСП.

ОСП формує рішення щодо позапланового виставлення рахунків за небаланси електричної енергії у разі виникнення у сторони, відповідальної за баланс, небалансу електричної енергії, що перевищує 15 % від визначених ОСП обсягів небалансів. Учасники ринку здійснюють оплату позапланово виставлених рахунків до 18:00 банківського дня, наступного за днем після дати отримання на електронну адресу учасників ринку або в системі управління ринком платіжного документа від адміністратора розрахунків (далі – АР).

ОСП (у ролі АР) під час формування платежів за балансуючу електричну енергію для відповідного учасника ринку здійснювати сальдування нарахувань та списань за балансуючу електричну енергію за розрахункову декаду.

ОСП (у ролі АР) під час формування платежів за небаланси електричної енергії для відповідного учасника ринку здійснювати сальдування нарахувань та списань за небаланси електричної енергії за розрахункову декаду.

За послуги з балансування та допоміжні послуги, що надавалися у період дії в Україні воєнного стану, ОСП (у ролі АР) не нараховувати та не виставляти

рахунки плати за невідповідність постачальникам послуг з балансування (далі – ППБ) та постачальникам допоміжних послуг (далі – ПДП). Рішення щодо позбавлення ПДП Свідоцтва про відповідність вимогам до допоміжних послуг (далі – ДП) у частині надання ДП згідно з Правилами ринку за результатами моніторингу не здійснюється;

8) учасникам ринку у своїх заявках на балансуєчу електричну енергію вказувати ціну, що не перевищує 120 % від ціни на РДН на цей розрахунковий період.

У разі повної чи часткової недоступності системи управління ринком та/або програмного забезпечення ОР, що призводить до неможливості всіх учасників ринку завантажити дані щодо ДД, РДН/ВДР, АР здійснювати розрахунки щодо платежів за позитивний і негативний небаланс електричної енергії всіх учасників ринку за розрахунковий період, визначений ОСП за таких обставин, за ціною небалансу електричної енергії, яка дорівнює ціні РДН, що розраховується ОР в цей розрахунковий період, помноженій на 1,1;

9) ОСП (у ролі АР) не застосовувати положення, передбачені пунктами 1.7.4 та 1.7.5 глави 1.7 розділу I Правил ринку, до:

виробників електричної енергії, які надають послуги на балансуєчому ринку електричної енергії;

електропостачальників, які виконують функції постачальників універсальної послуги;

електропостачальників та трейдерів за умови, якщо розмір суми дебіторської заборгованості за електричну енергію перевищує розмір суми кредиторської заборгованості за електричну енергію відповідно до договору про врегулювання небалансів електричної енергії;

10) до 12:00 12 та 22 числа кожного розрахункового місяця, а також 2 числа місяця, наступного за розрахунковим місяцем, електропостачальники (крім постачальника «останньої надії») надають операторам систем підписану кваліфікованим електронним підписом інформацію (за формою, розробленою адміністратором комерційного обліку) щодо сумарних обсягів купівлі електричної енергії електропостачальником окремо для площадок вимірювання групи «а» та «б» за попередню декаду на РДН, ВДР та за ДД за місцем провадження господарської діяльності з передачі/розподілу електричної енергії відповідного оператора системи.

Добовий погодинний графік для площадок вимірювань групи «б» електропостачальників (крім постачальника «останньої надії») розраховується операторами систем для кожного електропостачальника на підставі залишкового графіка та частки електропостачальника, визначеної із застосуванням щодаєдних фактичних обсягів купівлі електричної енергії електропостачальниками на РДН, ВДР та за ДД для відповідних площадок вимірювань групи «б» за місцем провадження господарської діяльності з

передачі/розподілу електричної енергії оператора системи. Для розрахунків упродовж першої декади розрахункового місяця використовуються дані щодо фактичних обсягів купівлі електричної енергії за другу декаду місяця, що передує розрахунковому місяцю, упродовж другої декади розрахункового місяця – дані за третю декаду місяця, що передує розрахунковому місяцю, а впродовж третьої декади розрахункового місяця – дані за першу декаду розрахункового місяця відповідно;

11) ОСП (у ролі АР) забезпечити на недискримінаційних і прозорих засадах щоденне спостереження за ринком електричної енергії, зокрема з метою виявлення ознак маніпулювання.

ОСП (у ролі АР) за результатами спостереження за ринком електричної енергії та у випадку виявлення дій учасників ринку електричної енергії, що містять ознаки порушення або порушують нормативно-правові акти, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, здійснювати аналіз причин, які призвели до таких порушень.

ОСП (у ролі АР) за результатами здійсненого аналізу відповідно до абзацу другого цього підпункту надавати до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг:

інформацію щодо учасників ринку електричної енергії, дії яких містять або можуть містити ознаки порушення нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, та результати проведеного аналізу;

розроблені ОСП (у ролі АР) пропозиції щодо внесення змін до нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, з метою недопущення в подальшому таких порушень на ринку електричної енергії;

12) гарантованому покупцю для визначення обсягів продажу електричної енергії на РДН використовувати прогнозні обсяги відпуску та споживання електричної енергії, надані продавцями та споживачами за «зеленим» тарифом.

Гарантований покупець може пропонувати для продажу або для купівлі на ВДР увесь обсяг електричної енергії, що становить різницю між прогнозними обсягами відпуску та споживання електричної енергії, та обсягами, проданими за ДД та на РДН.

Гарантованому покупцю при поданні заявок на купівлю електричної енергії на ВДР враховувати положення абзацу третього підпункту 6 цього пункту.

Продавець за «зеленим» тарифом не втрачає членство в балансуєчій групі гарантованого покупця у разі нездійснення оплати частки відшкодування вартості врегулювання небалансу електричної енергії гарантованого покупця гарантованому покупцю.

Гарантований покупець має право зменшити рівень розрахунків із продавцем за «зеленим» тарифом пропорційно до неоплаченої частки відшкодування вартості врегулювання небалансу електричної енергії;

13) при визначенні прогнозованої ціни закупівлі електричної енергії на ринках електричної енергії постачальником універсальних послуг для постачання малим непобутовим споживачам відповідно до Порядку формування цін на універсальні послуги, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 05 жовтня 2018 року № 1177 (далі – Порядок № 1177), коефіцієнт, що враховує граничний відносний обсяг небалансів електричної енергії (K_w^{BP}), який є складовою формули 3 Порядку № 1177, застосовувати на рівні 0,1 відносних одиниці;

14) при подачі пропозиції на ринку допоміжних послуг з ціною, що перевищує ціну, розраховану відповідно до Методики формування цін на допоміжні послуги, затвердженої постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 26 квітня 2019 року № 635, така пропозиція відхиляється адміністратором системи управління ринком;

15) зупинити нарахування та стягнення штрафних санкцій, передбачених договорами, що укладені відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії», між учасниками ринку електричної енергії.».

У зв'язку з цим пункт 13 вважати пунктом 2.

2. Визнати такою, що втратила чинність, постанову Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 08 квітня 2020 року № 766 «Про дії учасників ринку електричної енергії у період дії карантину та обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» (зі змінами).

3. Ця постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова НКРЕКП

К. Ущатовський